

Клуб лікарів

DOCTOR'S
CLUB

Ліквідувати гепатит: позиція ВООЗ та реалії України

Нові дані Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), зібрані в 28 країнах, на які припадає близько 70% глобального тягаря гепатиту, свідчать про активізацію зусиль із ліквідації гепатиту. За даними, опублікованими до Всесвітнього дня боротьби з гепатитом, майже всі 28 країн заснували національні комітети по ліквідації гепатиту високого рівня (з планами і цільовими показниками) і більше половини країн виділили спеціальне фінансування на відповідні дії в зв'язку із гепатитом.

У Всесвітній день боротьби з гепатитом ВООЗ закликає країни продовжувати виконувати зобов'язання з розширення послуг з метою ліквідації гепатиту. У липні ВООЗ також включила новий препарат-дженерик в свій перелік прекваліфікованих ВООЗ препаратів для лікування гепатиту С з метою розширити доступ до терапії. Крім того, ВООЗ закликає посилити профілактику шляхом забезпечення безпеки ін'єкцій, що є ключовим фактором для зниження рівнів передачі гепатиту В і С.

Від зобов'язань до дій

«Відродно бачити, що країни переходять від зобов'язань до дій по боротьбі з гепатитом, – заявив доктор Тедрос Адханом Гебрейесус, Генеральний директор ВООЗ. – Найважливішим кроком на шляху ліквідації цієї тяжкої хвороби є визначення заходів, які мають суттєвий вплив. Багато країн досягли успіхів у розширенні вакцинації проти гепатиту В. Зараз нам необхідно активізувати зусилля щодо розширення доступу до діагностики та лікування».

Всесвітній день боротьби з гепатитом 2017 року був присвячений темі «Ліквідувати гепатит» та проводився з метою мобілізувати інтенсивні дії з виконання пов'язаних зі здоров'ям завдань у рамках, висунутих на 2030 рік цілей в галузі сталого розвитку. З 2016 року Всесвітня асамблея охорони здоров'я схвалила першу глобальну стратегію сектора охорони здоров'я ВООЗ щодо вірусного гепатиту для сприяння країнам у нарощуванні масштабів їх дій у відповідь.

Нові дані ВООЗ показують, що понад 86% країн, охоплених оглядом, висунули національні цілі щодо ліквідації гепатиту і більше 70% країн приступили до розробки національних планів щодо гепатиту з метою забезпечити доступ до ефективних послуг з профілактики, діагностики, лікування і догляду. Крім того, майже половина країн, які брали участь в обстеженні, планують здійснити ліквідацію шляхом забезпечення загального доступу до лікування гепатиту. Проте ВООЗ стурбована недостатніми темпами прогресу.

«Національні дії на шляху ліквідації гепатиту активізуються. Разом

з тим, в кращому випадку кожна десята людина, що живе з гепатитом, знає про свою інфекції та може отримати доступ до лікування. Це неприйнятно», – заявив доктор Готфрід Хірншалл (Gottfried Hirschall), директор Департаменту ВООЗ з ВІЛ та Глобальної програми по гепатиту.

«Для того щоб ліквідація гепатиту стала реальністю, країнам необхідно активізувати зусилля і розширити інвестиції в необхідне для порятунку людських життів лікування. Просто немає таких причин, які могли б пояснити, чому не один мільйон людей до сих пір не протестовані на гепатит і не можуть отримати доступ до вкрай необхідного для них лікування».

У 2015 році 325 мільйонів осіб у світі були інфіковані вірусним гепатитом, при цьому 257 мільйонів осіб жили з гепатитом В і 71 мільйон – з гепатитом С – двома основними причинами смерті з п'яти типів гепатиту. У 2015 році вірусний гепатит став причиною смерті 1,34 мільйона людей – це число наближається до числа випадків смерті від туберкульозу і перевищує число випадків смерті, пов'язаних з ВІЛ.

Поліпшення доступу до лікування гепатиту С

Гепатит С можна вилікувати за допомогою тримісячного курсу протівірусних препаратів прямої дії (ПППД). Однак станом на 2015 рік лише 7% із 71 мільйона осіб із хронічним гепатитом С мали доступ до лікування.

ВООЗ докладає зусиль для того, щоб ПППД стали прийнятними за вартістю і доступними для тих, хто їх потребує. У деяких країнах (в основному, в країнах з важким тягарем і країнах з низьким і середньо-низьким рівнем доходу) ціни значно знизилися, чому сприяло впровадження препаратів-дженериків. Перелік ПППД для лікування гепатиту С, доступних для країн, розширюється.

Нещодавно ВООЗ прекваліфікувала перший такий препарат-дженерик – софосбувір. Середня ціна необ-

хідного тримісячного курсу лікування цим дженериків перебувала в межах від 260 до 280 доларів США, що є незначною часткою від початкової ціни на цей препарат на момент його появи на ринку в 2013 році. Прекваліфікація ВООЗ гарантує якість, безпеку та ефективність препарату і означає, що відтепер його можуть закуповувати Організація Об'єднаних Націй і такі фінансові агентства, як ЮНІТЕЙД, яке тепер включає в свій портфель покриваються порушень здоров'я лікарські засоби для людей з ВІЛ, мають також гепатит С.

Лікування гепатиту В

З урахуванням високих глобальних рівнів захворюваності та смертності є також велика зацікавленість у розробці нових видів терапії хронічної вірусної інфекції гепатиту В. Річний курс тенофовіру, найбільш ефективного на сьогоднішній день препарату для лікування гепатиту В (препарат не виліковує, в більшості випадків його необхідно приймати довічно), який продається в багатьох країнах із низьким і середнім рівнем доходу всього лише за 48 доларів США. Необхідно також терміново розширити доступ до тестування гепатиту В.

Поліпшення безпеки ін'єкцій та профілактики інфекцій, які зменшують кількість нових випадків гепатиту В і С

Використання забрудненого ін'єкційного обладнання в медичних установах призводить до великої кількості нових випадків інфікування HCV і HBV в світі, тому найважливішою стратегією є забезпечення безпеки ін'єкцій. Інші стратегії включають профілактику передачі інфекції при інвазивних процедурах, таких як хірургічні операції і стоматологічна допомога; підвищення рівнів вакцинації проти гепатиту В і розширення програм зменшення шкоди для людей, що вживають ін'єкційні наркотики.

Сьогодні ВООЗ випускає ряд нових освітніх і комунікаційних методик

у підтримку кампанії під назвою «Зрозуміти головне – зробити вибір на користь безпечних ін'єкцій» з метою поліпшити безпеку ін'єкцій для профілактики гепатиту та інших що передаються з кров'ю інфекцій в медичних установах.

Всесвітній саміт, присвячений гепатиту (2017)

Очікується, що Всесвітній саміт, присвячений гепатиту, який відбудеться 1–3 листопада 2017 року в Сан-Паулу (Бразилія), стане найбільшою глобальною подією для просування порядку денного боротьби з вірусним гепатитом. На ньому зберуться основні зацікавлені сторони для прискорення глобальних дій. Тема саміту, організованого спільними зусиллями ВООЗ, Всесвітнього альянсу з гепатиту і Урядом Бразилії, – «Здійснення Глобальної стратегії сектора охорони здоров'я щодо вірусного гепатиту – ліквідувати гепатит як загрозу для громадської охорони здоров'я».

Лікування вірусних гепатитів в Україні: стан проблеми

У 2017 році в Україні вдасться охопити лікуванням від гепатиту в 2,5 разу більше пацієнтів, ніж у 2016 році. Це стало можливим завдяки включенню до номенклатури закупівель сучасних препаратів від вірусних гепатитів – даклатасвір та софосбувір/велпатасвір (препарати прямої дії).

Таке рішення прийняла постійна робоча група МОЗ України з питань профільного супроводу

державних закупівель за зверненням БО «Мережа ЛЖВ». Ціна нових препаратів у 2,5 разу нижча, а ефективність лікування – вища.

«Вихід на український ринок сучасних препаратів – важливий крок у подоланні вірусного гепатиту в Україні, – зазначив Олександр Лінчевський, заступник міністра охорони здоров'я України. – Це результат тривалої спільної роботи державного та неурядового секторів. Міністерство буде й надалі докладати максимум зусиль для розширення доступу до ліків та здійснення якісного лікування пацієнтів, що відповідає міжнародним стандартам».

Офіційно на обліку в Україні перебуває 48 тисяч хворих на гепатит С, які потребують лікування. Спільними зусиллями МОЗ України та профільних недержавних організацій охопити всіх пацієнтів лікуванням орієнтовно вдасться протягом найближчих років.

«Ми вітаємо той факт, що завдяки спільним діям МОЗ України та пацієнтських організацій вдалося домогтися революційного кроку – держава не буде закуповувати препарати від гепатиту минулого століття. А це означає, що ще більше українців отримає шанс на повноцінне життя», – підкреслює Сергій Дмитрієв, директор з політики і адвокації Всеукраїнської мережі ЛЖВ.

Загалом практика лікування препаратами прямої дії для України не нова. Починаючи з 2016 року, в Україні почали закуповувати за кошти Державного бюджету ряд таких препаратів. Проте ті препарати, які були щойно додані до закупівель, є більш універсальними, оскільки ефек-

тивно діють одразу на всі генотипи вірусу гепатиту С. В Україні непоодинокі випадки, коли пацієнти вже лікуються цими препаратами за власний кошт.

«Насправді у нашій країні широко використовується даклатасвір та софосбувір/велпатасвір, – прокоментував Віктор Петров, лікар-інфекціоніст. – От тільки купують їх за власний кошт і на чорному ринку. Включення цих препаратів до номенклатури закупівель дозволить вивести їх із тіні».

У всьому цивілізованому світі вже перейшли на лікування препаратами прямої дії, а виробники припиняють виробництво пегільованих інтерферонів, якими лікували пацієнтів ще донедавна.

«Пегільовані інтерферони давали лише 40–50% шансу на життя. У світі від цього лікування вже майже відмовилися. Нові препарати демонструють виліковність більше 90%, і ціна на них в рази нижча для України, – розказує Ольга Стефанишина, виконавчий директор БФ «Пацієнти України». – Тому дії Міністерства охорони здоров'я цілком логічні: в умовах критичного дефіциту бюджету потрібно закуповувати більш ефективні ліки і забезпечувати ними більшу кількість пацієнтів. Ми раді, що міністерство дослухається до пацієнтів».

Поки що нові препарати не зареєстровано в Україні. Проте існуюче законодавство дозволяє зареєструвати ці препарати за скороченою процедурою.

Джерело: <http://www.who.int> та <http://www.moz.gov.ua>